

PREDGOVOR

Za zemlje u tranziciji kao što je Bosna i Hercegovina, i naravno za Republiku Srpsku kao njen entitet, od egzistencijalnog je značaja da se stvori što povoljnija investiciona klima. Ona se ne stvara jednostavno jer je čini skup ne samo pravnih već i vanpravnih faktora. No, jedan od bitnih faktora povoljne investicione klime je osiguranje zaštite povjerilačkih interesa. Za svrhu obezbjeđenja bilo kakvih novčanih obaveza služe i različita pravna sredstva, a u prvom redu institut zaloga. Zalog kao realno sredstvo obezbjeđenja ima svoj naročiti značaj u odnosima između privrednih subjekata jer privreda dobrim djelom počiva na kreditu, ali ne treba zanemariti ni njegov značaj u građanskopravnim odnosima.

Često se konstatuje da već odavno postoji kriza klasičnog založnog prava, pa se stoga u novije vrijeme prišlo osmišljavanju efikasnijih sredstava založnog obezbjeđenja. Efikasnost se u prvom redu odnosi na poboljšanje pozicije povjerioca kao zalogoprimca koja ide u pravcu brze, sigurne i adekvatne realizacije na predmetu obezbjeđenja. Osim toga, proširuje se predmet zaloge tako da danas svi objekti zaloge koji imaju adekvatnu vrijednost mogu biti podobni za konstituisanje založnog prava, čime je zalog kao institut dobio na značaju. Podsjećamo da se kao objekti zaloga mogu pojaviti pravo potraživanja, patentno i autorsko pravo, a u najnovije vrijeme i članski udjeli u pravnom licu, tj. privrednom društvu. Međutim, savremeni koncept založnog prava ne zanemaruje ni interese dužnika kome se omogućuje da ekonomski disponira objektom zaloga kako bi mogao uredno ispuniti svoje obaveze prema povjeriocu kao zalogoprimcu. Dakle, savremena sredstva obezbjeđenja, a u prvom redu oblici bezdržavinske zaloge, idu za tim da založnog povjerioca maksimalno osiguraju, a da ujedno ne otežaju položaj dužnika, čime se uspostavlja balans interesa obje strane.

Nema dileme oko toga da je pravna problematika založnog prava uvijek aktuelna, a da je danas, posebno u zemljama koje grade tržišnu privredu, još aktuelnija iz razloga koji su prethodno navedeni. Otuda će pravnička javnost sa interesovanjem pratiti svaku publikaciju koja se bavi ovom temom.

Rad mr Duška Medića "Založno pravo" nesumnjivo zavrjeđuje posebnu pažnju kako naučnog, tako, možda još i više, stručnog pravnog mnjenja. Za takvu tvrdnju postoji nekoliko razloga. U prvom redu treba istaći činjenicu da se radi o vrsnom pravniku praktičaru, sudiji bogatog iskustva koji je to svoje iskustvo dopunio teoretskim saznanjima. Rijetko nailazimo na publikacije koje konkretan institut osvjetljavaju višedimenzionalno tako da budu od koristi jednako praktičarima i pravnim teoretičarima, a takva rijetkost je upravo rad mr Medića. Osobitu vrijednost

djelu daju autorovi naponi da na koherentan, cjelovit i jasan način izloži mnogobrojne praktično teoretske dileme i da na njih da argumentovan odgovor. Njegova argumentacija potkrepljuje se velikim brojem izvora kako iz pravne teorije, tako i pozitivnog komparativnog zakonodavstva te domaće sudske i poslovne prakse. Isto tako, posebnu pažnju i pohvalu zaslužuje autorov napor da nam kritički predoči prednosti i mane klasičnog prava zaloge, te da nam osvijetli sadržaj nečega što je novo u našem pravu a to je bezdržavinska zaloga. O tome šta je zapravo novost i prednost ovog instituta čitaoci će najbolje uočiti u dijelu rada koji se bavi poređenjem klasičnog založnog prava i bezdržavinske zaloge.

Nema nikakve dileme o tome da li je autor ove publikacije uspio u svojoj namjeri da zainteresovanoj pravničkoj javnosti ukaže na značaj i sadržaj bezdržavinske zaloge ulažući pri tome, što je neosporno, ogroman trud čime se svrstao u red ozbiljnih poslanika pravne misli.

Zbog svega navedenog ovaj rad predstavlja značajan doprinos pravnoj praksi i nauci, te će, uvjeren sam, privući punu pažnju zainteresovanih čime će njihova saznanja o pravu zaloge biti obogaćena i proširena.

Prof. dr Marko Rajčević